

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 STOCKHOLM

MA m.fl., /. riksåklagaren m.fl. ang. mord m.m.

(Hovrätten för Nedre Norrlands dom den 20 december 2017 i mål B 821-17)

Högsta domstolen har beslutat att riksåklagaren skyndsamt ska svara skriftligen på MAs överklagande. Svaret ska särskilt avse den av klaganden åberopade nya bevisningen.

Jag har inför avlämnandet av svarsskrivelsen genom Polismyndighetens försorg låtit en auktoriserad tolk översätta de av klaganden åberopade videofilmerna. Översättningen bifogas, se bilaga.

Jag vill anföra följande.

Min inställning

Jag bestrider ändring av hovrättens dom och avstyrker prövningstillstånd.

Bakgrund

MA har mot sitt nekande dömts för mord begånget tillsammans och i samförstånd med flera andra personer. Påföljden har för hans del bestämts till fängelse i 12 år. MA har också utvisats ur Sverige med förbud att återvända hit. Överträdelse av förbudet kan medföra fängelse i högst 1 år.

Det åtal som domstolarna därvid funnit styrkt lyder enligt följande.

M, A, Mi, H, Z och **Hu** har tillsammans och i samförstånd med ytterligare en person den 4 april 2016 bemäktigat sig och fört bort målsäganden RS (R) på Slottstorget i Gävle. Bemäktigandet har bestått i att gärningsmännen fört R till två fordon ( ) som stod parkerade på Slottstorget och där tvingat in honom i ett av fordonen ( ). Gärningsmännen har haft uppsåt att skada R till liv eller hälsa. R har i fordonet förts från Slottstorget ut på E4 norrut mot Sundsvall. **M, A, Mi, H, Z** och **Hu** har därefter tillsammans och i samförstånd med ytterligare en person på okänd plats inom Gävleborgs och Västernorrlands län misshandlat R och berövat R livet genom att strypa honom. Detta har hänt någon gång mellan den 4 och 5 april 2016. I orten Maj, söder om Njurunda, har Rs kropp flyttats från den bil han transporterats till en bäck där han lämnats. Detta har ägt rum

under natten mellan den 4 och 5 april 2016 alternativt påföljande natt, dock senast den 6 april 2016.

Z har medverkat i ovan gärningar genom att locka **R** till sig och föra honom till Slottstorget i Gävle där övriga gärningsmän befunnit sig samt närvara vid bortförandet av **R** den 4 april 2016. Hon har därefter avvaktat med att kontakta myndigheter angående bortförandet till den 5 april vilket inneburit att hon medverkat i gärningarna på ett sådant sätt att hon i första hand ska dömas som gärningsman för människorov och mord. I andra hand yrkas ansvar för medhjälp till människorov och mord.

Samtliga gärningar har begåtts uppsåtligt. Gärningsmännens motiv till gärningarna har varit att återupprätta familjernas heder.

Överklagandet till Högsta domstolen

MA yrkar att åtalet och utvisningsyrkandet ska ogillas. I allt fall att straffet ska sättas ned.

Som skäl för prövningstillstånd åberopas, såvitt nu är ifråga, att det till följd av ny bevisning finns grund för resning och därmed skäl för extraordinär dispens.

MA åberopar i Högsta domstolen videoinspelningar med GX som han menar visar att han inte deltagit i mordet av **R**. Han åberopar också tilläggsförhör med sig själv med anledning av de nu tillkomna uppgifterna.

Grunderna för min inställning

Prövningstillstånd på grund av synnerliga skäl

För att Högsta domstolen ska pröva hovrättens dom krävs prövningstillstånd. Förutsättningarna för att Högsta domstolen ska bevilja prövningstillstånd framgår av 54 kap. 10 § första stycket rättegångsbalken.

MA har i sitt överklagande anfört att det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar hans överklagande. De frågor han därvid anser är intressanta är gränsdragningen mellan gärningsmannaskap, medhjälp och passiv ”åskådare”, utformning av gärningsbeskrivning, i vilken mån och vilket bevisunderlag som krävs för att s.k. hedersmotiv ska inverka på bedömningen av straffvärdet, bevisvärdet av uppgifter från medtilltalad samt hur en förändrad utsaga från tilltalad ska bedömas och i vilken mån nya uppgifter ska tillmätas betydelse.

Jag vill inledningsvis jag framhålla att det enligt min uppfattning inte finns något prejudikatintresse i att Högsta domstolen prövar MAs överklagande. Jag avstyrker därför prövningstillstånd på denna grund.

Prövningstillstånd får enligt 54 kap. 10 § första stycket 2 rättegångsbalken meddelas om det finns synnerliga skäl för en sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

I propositionen till den nu aktuella bestämmelsen uttalades att utrymmet för prövningstillstånd vid sidan av prejudikatdispensen bör vara ytterst begränsat. De fall som kan komma i fråga är resningsfallen och därmed jämförbara mycket sällsynta situationer. Vidare angavs att prövningstillstånd bör kunna medges i den utsträckning som de extraordinära rättsmedlen kan tillämpas. Den närmare innebörd som resnings- och domvillogrunderna getts i praxis bör vara vägledande också inom den ordinära fullföljdens ram (se prop. 1971:45 s. 90 f.).

Enligt huvudregeln i 58 kap. 2 § 4 rättegångsbalken får resning beviljas, om någon omständighet eller något bevis som inte tidigare har förebringats återopas och dess förebringande sannolikt skulle ha lett till att den tilltalade frikännts eller till att brottet hänförts under en mildare straffbestämmelse än den som tillämpats (huvudregeln). Även om det inte föreligger någon sådan sannolikhet, får resning enligt samma punkt beviljas om det, med hänsyn till vad sålunda och i övrigt förekommer, finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om den tilltalade har förövat det brott för vilket han dömts (tilläggsregeln).

En utgångspunkt för prövningen är det s.k. nyhetskravet. Det kravet innebär att det i princip ska vara fråga om omständigheter eller bevis som inte prövats i målet. Resning kan därför inte beviljas bara på grund av en omprövning av i målet gjord bevisvärdering.

Welamson-Munck konstaterar att oriktig bevisvärdering i och för sig inte utgör resningsgrund. Det nya materialet måste alltså ha ett visst bevisvärde. Hur stort detta värde ska vara kan emellertid inte ens teoretiskt anges generellt. Det är nämligen klart, att det nya materialets värde måste sättas i relation till värdet av den tidigare förebringade bevisningen. Ju mera övertygande den tidigare bevisningen till stöd för domen ter sig, desto större krav måste ställas på det nya materialet för att resning ska komma i fråga. Principiellt är det relevanta vid prövning av en resningsfråga inte hur resningsinstansen själv skulle vilja avgöra målet utan hur den domstol som avgjort det skulle ha dömt om den haft tillgång till det nya materialet. Praktiskt sett har man emellertid sällan någon grund för att anta annat än att denna hypotetiska bedömning sammanfaller med resningsinstansens egen bedömning av det samlade bevismaterialet. Den prövning av det nya materialets betydelse som ska ske i resningsärendet måste därför kunna involvera – och torde i praktiken oftast involvera – en omprövning av värdet av tidigare förebringad bevisning. (Lars Welamson och Johan Munck, Rättegång VI, 4 uppl. 2011, s. 201. Se även NJA 2010 s. 295 p. 14 och 15, NJA 2011 s. 254 p. 16, NJA 2016 N 17 p. 15 samt Högsta domstolens avgörande den 21 mars 2018 i mål Ö 4066-17 p. 27).

Som nämnts krävs för beviljande av resning enligt tilläggsregeln i 58 kap. 2 § 4 rättegångsbalken att det finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om den tilltalade har förövat det brott för vilket han dömts. Vidare krävs att någon ny omständighet eller något nytt bevis tillkommit. Tilläggsregeln är avsedd att utgöra en undantagsregel och kan enligt Welamson-Munck inte rimligtvis ges en tolkning enligt vilket kravet på sannolikhet skulle nedsättas generellt. I så fall skulle ju huvudbestämmelsen med dess sannolikhetskrav bli helt meningslös. I stället måste tilläggsregelns rekvisit ”synnerliga skäl” och hänvisningen till vad ”i övrigt förekommer” ges tillämpningen att sannolikhetskravet nedsätts endast när särskilda omständigheter föreligger (se Welamson och Munck, a.a., s. 203).

I NJA 1992 s. 625 uttalade Högsta domstolen att resning får beviljas enligt tilläggsregeln bl.a. om det med hänsyn till ny åberopad bevisning och vad som i övrigt förekommit finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan, om den tilltalade förövat det brott för vilket han dömts. Med hänsyn till det uppställda kravet på synnerliga skäl och med beaktande av att resning är ett extraordinärt rättsmedel bör tilläggsregeln ges en restriktiv tillämpning. Högsta domstolen uttalar att regeln i fall av ny bevisning bör användas endast om de nya bevisen till följd av särskilda omständigheter är ägnade att framkalla tvivelsmål om den tilltalades skuld till brottet. En sådan särskild omständighet anges kunna vara att resonemanget i den dom resningsansökningen avser verkar mindre övertygande i belysning av de nya bevisen. (Se även Högsta domstolens avgörande den 21 mars 2018 i mål Ö 4066-17 p. 25).

Min bedömning

Åklagarna har åberopat omfattande teknisk bevisning, telefonanalys, övervakningsfilmer, inspelade samtal, SMS-konversationer och avlyssnade samtal m.m. och därtill oberoende vittnesuppgifter till stöd för åtalet. Enligt vad domstolarna funnit utrett har MA sig åt viss planering före dådet. Han har personligen eftersökt R och haft samtal med SS som utvisar att han varit införstådd med brottsplanen. Han har köpt in och laddat en brottstelefon samt även köpt in s.k. balaklavor inför resan till Gävle. Det är mot MAs initiala förnekande bevisat att han varit med under hela händelseförloppet från början till slut. Den bevisning som ligger till grund för tings- och hovrättens domar är robust och har enligt min uppfattning ett mycket högt bevisvärde.

Frågan är då om det är sannolikt att om de uppgifter som nu åberopas hade åberopats i hovrätten, detta hade lett till att hovrätten frikänt MA eller att brottet hade hänförts under en mildare straffbestämmelse.

Enligt min uppfattning är bevisvärdet av GX utsaga låg. GX är häktad i sin utevaro och internationellt efterlyst såsom på sannolika skäl misstänkt för delaktighet i mordet av R. Han är inte tidigare hörd, vare sig under förundersökningen eller i domstol. Jag kan därvid notera att hans nu inspelade

berättelse i avgörande delar inte stämmer överens med de övriga tilltalades berättelser. Framförallt kan noteras att den i avgörande delar inte i någon del stämmer överens med den nya berättelse som MA lämnade i hovrätten. Jag delar inte försvarrets uppfattning att GX uppgifter överensstämmer med vad som framkommit vid obduktionen. Det finns t.ex. inte några märken eller skador på Rs armar som tyder på att han varit bunden på det sätt GX beskriver. Jag kan också notera att GX berättelse går ut på att tona ner sin egen, MAs och MBs inblandning för att istället lägga hela ansvaret för mordet på framförallt HZ men även HJ och AJ. Enligt vad som antecknats i hovrättens dom (s. 18) är GX, MA och MB landsmän och kände varandra innan händelsen, vilket enligt min uppfattning kan förklara varför GX vill att just dessa ska frikännas från ansvar för mordet.

Jag vill också peka på följande uttalande i hovrättens domskäl där hovrätten tog ställning i frågan om målet skulle återförvisas till tingsrätten efter att tilläggsförhör hållits med flera av de tilltalade i hovrätten (domen s.23).

Hovrätten konstaterar att flertalet av de tilltalade i tilläggsförhör har lämnat helt nya uppgifter om sitt deltagande i händelserna och detta på ett sätt som i väsentliga delar skiljer sig från vad de berättade i tingsrätten. Som tingsrätten har redogjort för utgörs dock bevisningen i målet till stor del av annan utredning är de tilltalades uppgifter, nämligen av teknisk bevisning, telefonanalys, övervakningsfilmer, inspelade samtal, SMS-konversationer och avlyssnade samtal m.m. Till detta kommer vittnens iakttagelser av händelsen i Gävle samt av Rs agerande före den 4 april 2016.

Hovrätten delar tingsrättens bedömning att den utredning åklagarna har presenterat är robust. Mot den bakgrunden har de tilltalades uppgifter om händelseförloppet inte någon avgörande betydelse för hovrättens bedömning. Såsom kommer att framgå av domskälen nedan finns även anledning att värdera de tilltalades uppgifter med stor försiktighet, om de inte får stöd av annan utredning i målet. Hovrätten bedömer därför att det saknas skäl att återförvisa målet till tingsrätten med anledning av de tilläggsförhör som hållits i hovrätten.

Mot bakgrund av hovrättens bevisvärdering (vilken jag i alla delar instämmer i) är det enligt min uppfattning inte sannolikt att om videoupptagningarna med GX uppgifter funnits tillgängliga i hovrätten detta hade lett till att MA hade frikänts. Inte heller finns det till följd av de nya uppgifterna synnerliga skäl att på nytt pröva MAs skuld.

Jag avstyrker prövningstillstånd.

Bevisning

Jag ber att få återkomma med bevisuppgift och med mina synpunkter på målets fortsatta handläggning för det fall Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd i målet.

Kerstin Skarp

My Hedström

Kopia till

Utvecklingscentrum Göteborg
Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet (AM-45792-16)
Chefsåklagaren Krister Petersson
Kammaråklagaren Karolina Lindekrantz
Kammaråklagaren Linda Lauronen